

บทที่ 8 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ระหว่างสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย และสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา โดยหนังสือพิมพ์นับได้ว่าเป็นการศึกษาถึงภาพลักษณ์ขององค์กร จากเนื้อหาหนังสือพิมพ์ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาของข่าวสารที่น่าสนใจใน หนังสือพิมพ์ ซึ่งยังผลต่อการก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในทิศทางและแง่มุมต่างๆ จึงนับได้ว่าเป็นภาพลักษณ์ขององค์กรที่เกิดจากการกระทำบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้เลือกระเบียบวิธีการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากข่าวสารของสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ เพื่อการสำรวจสถานภาพ และภาพลักษณ์ขององค์กรและมีการหาค่าในเชิงปริมาณมาสนับสนุน โดยมีลำดับของการดำเนินการดังนี้

1. ตุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา
2. สร้างแบบบันทึกข้อมูล
3. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยบันทึกข้อมูลไปตามแบบบันทึก
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลที่เก็บได้
5. นำเสนอผลในเชิงบรรยายเป็นหลักพร้อมค่าสถิติที่สนับสนุน
6. สรุปและอภิปรายผล

ศึกษานโยบายบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข่าวที่นำเสนอโดยหนังสือพิมพ์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น

1. วิเคราะห์เนื้อหาและปริมาณของข่าวสารที่นำเสนอภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ ในทิศทางบวก ด้านลบ และเป็นกลาง โดยจำแนกตามชื่อฉบับตามช่วงเวลาโดยเปรียบเทียบ ระหว่างในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบของการนำเสนอข่าวสารตามเนื้อหาและปริมาณ ของข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ขององค์กรแยกตามประเด็น --- และทิศทางการนำเสนอภาพลักษณ์ ในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง โดยจำแนกตามชื่อฉบับ และช่วงเวลาในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบแหล่งข้อมูล (แหล่งข่าว) ที่ให้ประเด็นและเนื้อหาในการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ ตามเนื้อหาและปริมาณของข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ขององค์กรในทิศทางด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง --- โดยจำแนกตามชื่อฉบับ และช่วงเวลาในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ไทย โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรที่เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีการตีพิมพ์เสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับข่าวเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการเสนอข่าวสารในด้านการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์อยู่สม่ำเสมอในหน้าข่าวเศรษฐกิจ และมีผู้สื่อข่าวประจำอยู่ที่ห้องผู้สื่อข่าว (PRESS ROOM) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 22 ราย ชื่อฉบับ

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรายวัน และราย 2 - 3 วัน จำนวน 8 ชื่อฉบับที่ออกจำหน่ายและเผยแพร่ในระดับประเทศในช่วงเวลา 4 ปี 2 เดือน ระหว่างวันที่ 22 กันยายน 2535 - 25 พฤศจิกายน 2539 ซึ่งเป็นช่วงของการบริหารงานในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับ สมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้จะไม่รวมถึงการศึกษาข่าวสารที่เสนอในลักษณะการรายงานถึงภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ประจำวัน หรือบทวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการซื้อขายหลักทรัพย์

การจัดแบ่งหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 ชื่อฉบับ นั้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทที่มีการเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์ทั่วไป จำนวน 4 ฉบับ

- หนังสือพิมพ์ประชานิยม (Popular newspapers)

ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์

- หนังสือพิมพ์คุณภาพ (Quality newspapers)

ได้แก่ มติชน สยามโพลด์

2. หนังสือพิมพ์เฉพาะด้านธุรกิจ จำนวน 4 ฉบับ

ได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน ฐานเศรษฐกิจ ประชาชาติธุรกิจ

ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ศึกษาจากหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ และออกจำหน่ายตั้งแต่ วันที่ 22 กันยายน 2535 ถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2539 รวมเวลา 4 ปี 2 เดือน แบ่งเป็น 2 ช่วง ตามสมัยรัฐบาลที่บริหาร ประเทศ

1. สมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย 22 กันยายน 2535 - 13 กรกฎาคม 2538

(2 ปี 10 เดือน)

2. สมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา 13 กรกฎาคม 2538 - 25 พฤศจิกายน 2539

(1 ปี 4 เดือน)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่จะศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ การสุ่มตัวอย่างแบบหมุนเวียน (Rotation Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งระยะเวลาที่จะทำการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือ

- ช่วงบริหารงานโดยรัฐบาลชวน หลีกภัย (22 กันยายน 2535 - 13 กรกฎาคม 2538) แบ่งออกเป็นสัปดาห์ได้ทั้งหมด 147 สัปดาห์
- ช่วงบริหารงานโดยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา (13 กรกฎาคม 2538 - 25 พฤศจิกายน 2539) แบ่งออกเป็นสัปดาห์ได้ทั้งหมด 71 สัปดาห์

2. กำหนดวันที่จะเลือกหนังสือพิมพ์ 8 ชื่อฉบับ เพื่อมาศึกษา

โดยเลือกตัวแทนเพื่อมาศึกษา สัปดาห์ละ 1 วัน ซึ่งระยะเวลาที่ศึกษารวมระยะเวลาภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลชวน หลีกภัย และรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา มีจำนวน 218 สัปดาห์ (มีการคาบเกี่ยวกันในช่วงเปลี่ยนสมัยรัฐบาลคือสัปดาห์ที่ 147 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายสมัยรัฐบาลชวน เริ่มสมัยรัฐบาลบรรหาร) และจะมีการจัดแบ่งช่วงเวลาศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ คือจากสัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 147 เป็นสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย ในขณะที่สัปดาห์ที่ 148 - 218 เป็นสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา

ดังนั้นจึงสามารถกำหนดวันที่จะเลือกหนังสือพิมพ์เพื่อศึกษาทั้งหมด 218 วัน และจำนวนหนังสือพิมพ์ที่จะศึกษามีทั้งหมด 8 รายชื่อฉบับ ดังนั้นจึงมีหนังสือพิมพ์ที่ถูกเลือกเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบนี้จำนวน 1,744 ฉบับ

ในส่วนของการกำหนดวันเพื่อเลือกหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายของแต่ละสัปดาห์เพื่อศึกษานั้น จะมีลักษณะหมุนเวียนตัวอย่าง เช่น ถ้าสัปดาห์ที่ 1 ใช้ฉบับวันอาทิตย์, สัปดาห์ที่ 2 ใช้วันจันทร์, สัปดาห์ที่ 3 ใช้วันอังคารหมุนเวียนไปจนถึงสัปดาห์สุดท้าย ซึ่งทำให้ได้หนังสือพิมพ์ครบตั้งแต่ฉบับวันอาทิตย์ - ฉบับวันเสาร์

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีกำหนดวันเพื่อเลือกหนังสือพิมพ์ โดยเริ่มต้นวันที่ 22 กันยายน 2535 ซึ่งเป็นวันแรกของการบริหารงานโดยรัฐบาลชวน หลีกภัย นั้นตรงกับวัน อังคารของสัปดาห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้สัปดาห์ที่ 1 เลือกใช้ หนังสือพิมพ์ฉบับวันอังคาร สัปดาห์ที่ 2 ใช้วันพุธ สัปดาห์ที่ 3 ใช้วันพฤหัสบดีและหมุนเวียนเช่นนี้ไปจนถึงสัปดาห์ที่ 147 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของการบริหารงานของรัฐบาลชวน หลีกภัย

และเริ่มกำหนดวันที่จะศึกษาในช่วงการบริหารงานของรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา ใหม่ในสัปดาห์ที่ 148 ซึ่งตรงกับวันพฤหัสบดีที่ 13 กรกฎาคม 2538 เริ่มกำหนดให้สัปดาห์ที่ 148 ใช้หนังสือพิมพ์ฉบับวันพฤหัสบดี สัปดาห์ที่ 149 ใช้วันศุกร์หมุนเวียนเช่นนี้ไปจนถึงสัปดาห์ที่ 218 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของการบริหารงานของ รัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา

3. เมื่อกำหนดสัปดาห์และวันแล้ว จะเลือกหนังสือพิมพ์ทั้ง 8 ชื่อฉบับ ที่ออกจำหน่ายในวันนั้นขึ้นมาศึกษา ดังรายละเอียดคือ

สัปดาห์ที่ 1 ใช้ฉบับวันอังคารที่ 22 กันยายน 2535 ผู้วิจัยก็จะใช้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามโพสต์ ผู้จัดการ กรุงเทพธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจและประชาชาติธุรกิจที่ออกจำหน่ายในวันที่ 22 กันยายน 2535 เพื่อศึกษา (การใช้หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับในวันเดียวกันก็เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างในเรื่อง รูปแบบ ปริมาณ เนื้อหา รวมถึงประเด็นที่จะนำเสนอของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสาร)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ (Content Analysis) จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 8 ชื่อฉบับ ซึ่งได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามรายชื่อฉบับไว้ที่ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเนื้อหาที่ศึกษาคือ ข่าว บทความ รายงาน บทวิเคราะห์ เพื่อเป็นการศึกษาถึงปริมาณ รูปแบบ ทิศทางการเสนอข่าวที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ในด้านบวก ด้านลบเป็นกลาง และศึกษาถึงแหล่งข้อมูล (แหล่งข่าว) อ้างอิงจากเนื้อหาที่ตีพิมพ์เสนอของหนังสือพิมพ์ และการนำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ตามประเด็นต่าง ๆ ที่จำแนกได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือหนังสือพิมพ์ จึงใช้ตารางบันทึกข้อมูล (ตารางเก็บตัวเลข Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแยกประเภท ดังนี้

1. ตารางบันทึกปริมาณเนื้อหาที่เสนอโดยหนังสือพิมพ์ ตามทิศทางการเสนอที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ ในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง โดยจำแนกตามชื่อฉบับหนังสือพิมพ์ และช่วงสมัยรัฐบาล

- บันทึกความถี่ในการเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ในทิศทางด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ โดยการนับจำนวนชิ้นของเนื้อหา

- บันทึกเนื้อหาของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ในทิศทาง บวก ลบ เป็นกลาง ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับโดยวัดเป็นคอลัมน์นิ้ว (ภาคผนวก)

2. ตารางบันทึกปริมาณของการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์โดยหนังสือพิมพ์ ตามทิศทางทัศนคติของข่าวสารที่เสนอ ด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ในแต่ละประเด็น จำแนกตามชื่อฉบับและช่วงสมัยรัฐบาล

การพิจารณาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์จากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะ ได้กำหนดและจัดให้อยู่ในประเด็นใด จำนวน 7 ประเด็น ซึ่งแบ่งออกตามความสำคัญและลักษณะการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้

2.1 บทบาทต่อสังคมในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

2.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงาน และภาพลักษณ์ของผู้บริหาร

2.3 การควบคุมดูแลมาตรฐาน และคุณภาพของบริษัทจดทะเบียน (สินค้า)

2.4 การควบคุมดูแลมาตรฐาน และกำกับตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทสมาชิก

(นายหน้าซึ่งทำการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือ Broker)

2.5 ความรับผิดชอบต่อผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

2.6 งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สารสนเทศเพื่อส่งเสริมและสร้างความมั่นใจในการลงทุน

2.7 การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพขององค์กร ในด้านบุคลากร การปฏิบัติงานและเทคโนโลยี (ภาคผนวก)

3. ตารางบันทึกปริมาณของเนื้อหาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ โดยหนังสือพิมพ์ ตามทัศนคติของข่าวสารที่เสนอ ในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ในแต่ละรูปแบบของการนำเสนอ 5 รูปแบบ จำแนกตามข้อฉบับ และช่วงสมัยรัฐบาล ดังนี้

1. ข่าว
2. บทความ
3. รายงาน
4. บทวิเคราะห์
5. บทสัมภาษณ์ (ภาคผนวก)

4. ตารางบันทึกแหล่งข้อมูล(แหล่งข่าว) ที่ให้ประเด็นหรือเนื้อหาในการนำเสนอเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ของหนังสือพิมพ์ ตามทิศทางทัศนคติของข่าวสารที่นำเสนอในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ในแต่ละประเด็นจำแนกตามข้อฉบับ และช่วงสมัยรัฐบาล (ภาคผนวก)

เกณฑ์การบันทึกข้อมูล

1. ปริมาณของเนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอ

คือปริมาณของเนื้อที่ที่ตีพิมพ์ข่าวหรือนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของ ตลาดหลักทรัพย์ทั้ง 7 ประเด็น (ดังกล่าวข้างต้น) และในแต่ละรูปทั้ง 5 รูปแบบของหนังสือพิมพ์ รวมถึงภาพประกอบข่าวด้วย โดยการศึกษาหาค่าในเชิงปริมาณด้วยการวัดเนื้อที่ ๆ นำเสนอเพื่อบอก ถึง ปริมาณเนื้อหา โดยหน่วยที่ใช้วัดคือ คอลัมน์/ นิ้ว รวมถึงการนับจำนวนชิ้นของข่าวเพื่อบอกถึง จำนวนการนำเสนอด้วย

2. ทิศทางทัศนคติของข่าวสารที่เสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ในด้าน บวก ด้านลบ และเป็นกลาง

คือ การพิจารณาว่าเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ หรือมีผลเกี่ยวข้องกับ ภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์นั้น แต่ละประเด็นเนื้อหาแต่ละรูปแบบการนำเสนอ มีทิศทางในด้านใด ระหว่างด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ซึ่งเป็นการพิจารณาจากความหมายทั้งหมดแล้วสามารถจัดเข้า ทิศทางของทัศนคติตามค่านำหนัก ดังเกณฑ์นี้

- ทิศทางการเสนอข่าวสารที่มีผลต่อภาพลักษณ์ในด้านบวก (+)

จะมีลักษณะของข่าวสารที่ผู้สื่อข่าวหามาตีพิมพ์เอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ ในแต่ละประเด็นที่จำแนกไว้ หรือวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับองค์กรในลักษณะที่ก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร และสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่องค์กรโดยตรง และโดยอ้อมหรือเป็นข่าวที่องค์กรจัดส่ง หรือทัศนคติทั้งจากสื่อโดยตรงหรือผ่านความคิดเห็นของแหล่งข่าวอื่นที่มีการเผยแพร่ผ่านหนังสือพิมพ์แล้วได้รับการตีพิมพ์แพร่ในลักษณะที่ช่วยเสริมสนับสนุน โดยไม่โจมตีองค์กรหรือแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากร

- ทิศทางการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในด้านลบ (-)

จะมีลักษณะเนื้อหาข่าวสารทั้ง 2 ลักษณะ คือ ข่าวสารที่ผู้สื่อข่าวหามาตีพิมพ์หรือวิพากษ์วิจารณ์เอง และข่าวที่องค์กรจัดส่งเผยแพร่ แต่ถูกตีพิมพ์ในลักษณะที่สะท้อนให้เห็นว่าสื่อมวลชนมีทัศนคติเชิงลบ ต่อองค์กรในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสนอภาพลักษณ์ ทั้ง 7 ประเด็น ในลักษณะไม่เห็นด้วยตำหนิการดำเนินงาน หรือใช้ข้อความโจมตีของหนังสือพิมพ์โดยตรง รวมทั้งการเสนอในลักษณะไม่เห็นด้วย โดยผ่านความคิดเห็นของแหล่งข่าวอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์กรในทางอ้อมด้วย

- ทิศทางการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในด้านเป็นกลาง

จะมีลักษณะของเนื้อหาข่าวสารทั้ง 2 ลักษณะคือ ข่าวสารที่ผู้สื่อข่าวหามาตีพิมพ์หรือวิพากษ์วิจารณ์เอง และข่าวที่องค์กรจัดส่งเผยแพร่ และถูกนำเสนอโดยไม่สื่อแสดงถึงทัศนคติด้านบวก หรือด้านลบ เป็นการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาตามเนื้อหา โดยไม่มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมแนวคิดอื่น ๆ หรือทัศนคติทั้งจากสื่อโดยตรงหรือผ่านความคิดเห็นของแหล่งข่าวอื่น ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในด้านบวก หรือด้านลบ

8. เนื้อหาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ในประเด็นต่าง ๆ

การพิจารณาแยกชนิดของเนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ว่าเป็นประเด็นใด หรือมีบทบาทในลักษณะใดนั้นมีเงื่อนไขดังนี้

3.1 บทบาทต่อสังคมในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารในลักษณะของการเป็นประโยชน์ หรือสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม รวมถึงการเป็นองค์กรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการของระบบตลาดทุน การก่อให้เกิดเสถียรภาพแก่ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

3.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานและภาพลักษณ์ของผู้บริหาร

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับ ความสามารถในการบริหาร การแก้ไขสถานการณ์ หรือปัญหาองค์กรของผู้บริหารรวมถึงภาพลักษณ์ของผู้บริหาร อาทิความ ซื่อตรง ความโปร่งใส ความยุติธรรม ฯลฯ

3.3 การควบคุมดูแลมาตรฐาน และคุณภาพของบริษัทจดทะเบียน (สินค้า)

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมในด้านกฎเกณฑ์ นโยบาย รวมถึงมาตรการต่าง ๆ และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียน เพื่อความเป็นมาตรฐาน และคุณภาพที่เป็นสากลและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุน

3.4 การควบคุมดูแลมาตรฐาน และกำกับตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทสมาชิก (Broker)

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับ การควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทสมาชิก (Broker) ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์ ให้ดำเนินธุรกิจอย่างมีจรรยาบรรณ และโปร่งใสไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ระบบหรือธุรกิจหลักทรัพย์ และการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับแนวทางปฏิบัติเพื่อรักษาประโยชน์แก่ผู้ลงทุนที่ซื้อขายผ่านบริษัทสมาชิก และระบบธุรกิจหลักทรัพย์โดยรวม

3.5 ความรับผิดชอบต่อผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองผู้ลงทุนที่เกิดความเสียหาย หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของบริษัทสมาชิก หรือผลกระทบจากมาตรการ แนวทาง หรือกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานของตลาดหลักทรัพย์

3.6 งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อส่งเสริมและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ หรือ ผลประกอบการรวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนรับทราบแล้วจะก่อให้เกิดความเข้าใจ หรือมั่นใจในการลงทุน ส่งเสริมให้เกิดความสนใจที่จะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างกว้างขวางขึ้น ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3.7 การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพขององค์กรในด้านบุคลากร การปฏิบัติงานและเทคโนโลยี

ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการปฏิบัติงาน หรือกฎเกณฑ์ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการใช้วิทยาการใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงระบบการทำงานบุคลากร ในองค์กรเพื่อความทันสมัย ความสะดวก รวดเร็วและสร้างความมั่นใจในประสิทธิภาพของการดำเนินงานขององค์กร เช่นการปรับปรุงระบบ On Line ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์การปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ในการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นต้น

4. แหล่งข่าวอ้างอิง

การพิจารณาแยกชนิดของแหล่งข่าวอ้างอิงที่ให้เนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์นั้น แบ่งออกเป็น 4 แหล่งข่าว ได้แก่

4.1 แหล่งข่าวจากตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร ข่าวประชาสัมพันธ์จากองค์กร

4.2 แหล่งข่าวจากบริษัทสมาชิก ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ รวมถึงโบรกเกอร์ต่างชาติด้วย

4.3 แหล่งข่าวจากองค์กรหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการก.ล.ด. สถาบันวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ภาครัฐบาล (นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี หรือนักการเมือง) สถาบันการเงินและการลงทุน นักวิชาการและนักลงทุน

4.4 แหล่งข่าวจากสื่อมวลชนเอง ได้แก่ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ คอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์ (จะไม่มีกรอ้างแหล่งข่าวประเภทอื่น ๆ ในการเสนอข่าวสาร)

วิธีการวิเคราะห์และกำหนดหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารเพื่อเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยหนังสือพิมพ์ ในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา นี้ หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูลที่ได้ออกแบบ และแยกประเด็นเพื่อการวิเคราะห์อย่างชัดเจนแล้วนั้น ผู้วิจัยจะได้ใช้หน่วยในการวัดเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถอธิบายได้ในเชิงปริมาณ โดยหน่วยในการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis)
2. หน่วยในการระบุจำนวน (Unit of Enumeration)

รายละเอียดของการใช้หน่วยในการวัดมีดังนี้

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการวิจัยนี้ได้แยกหน่วยในการวิเคราะห์ออกเป็น 2 หน่วย คือ

1.1 แนวคิดหลัก (Theme) ใช้ในการพิจารณาว่าเนื้อหาแต่ละชั้นของข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์นั้น มีแนวคิดหลักอย่างไร ซึ่งแนวคิดนี้หมายถึงข้อความหรือเนื้อหาในการนำเสนอที่เมื่อได้พิจารณาความหมายทั้งหมดแล้วสามารถจัดเข้าประเด็นใด เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารงานและผู้บริหาร เป็นต้น และทิศทางการนำเสนออย่างไรคือ การเสนอในทิศทางด้านบวก เป็นกลาง หรือด้านลบ จากนั้นจะนำไปบันทึกลงในตารางบันทึกข้อมูล

1.2 **รายการ (Item)** เป็นการกำหนดหน่วย โดยพิจารณาว่าเนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์นั้น แต่ละเรื่องสามารถจัดเรื่องว่าเป็นรูปแบบใด ได้แก่ ข่าว บทความ บทวิเคราะห์ รายงาน หรือบทสัมภาษณ์

2. **หน่วยในการระบุจำนวน (Unit of Enumeration)** เมื่อผ่านการพิจารณาแล้วว่าเนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์นั้น จัดอยู่ในประเด็นใด และมีทิศทางการเสนอข่าวที่มีผลต่อภาพลักษณ์ในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลางแล้วนั้น ก็จะใช้หน่วยในการวัดโดยระบุจำนวน เพื่อวิเคราะห์และอธิบายในเชิงปริมาณ โดยหน่วยที่ใช้ในการระบุจำนวน ได้แยกหน่วยในการวัดออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 **ความถี่ (Frequency)** โดยการนับจำนวนชิ้นของเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ ในแต่ละประเด็นจากแต่ละชื่อบริษัทของหนังสือพิมพ์ที่ศึกษา

2.2 **เนื้อที่ (Space)** กระทำโดยวัดเนื้อที่ ๆ นำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์จากหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อบริษัทที่ศึกษาหน่วยที่ใช้วัด คือ คอลัมน์/นิ้ว

วิธีการวิเคราะห์

หลังจากเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูลเสร็จแล้วจะได้นำมาแยกแยะประเด็นเพื่อการวิเคราะห์ โดยใช้แบบหรือตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นมาสำหรับแต่ละประเด็น ดังนี้

1. หาปริมาณทั้งในด้านความถี่และเนื้อที่ ๆ นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ตามทิศทางการเสนอในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลางของหนังสือพิมพ์แต่ละรายฉบับ เพื่อใช้บอกว่าการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์นั้นจะมีการนำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกันในปริมาณและทิศทางใด ระหว่างในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย และรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา โดยใช้ตารางบันทึกจำนวนและปริมาณเนื้อหาที่เสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์โดยหนังสือพิมพ์ ตามทิศทางการเสนอในด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ตามที่เสนอในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ

2. วัตถุประสงค์ของแต่ละประเด็นภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ ทั้ง 7 ประเด็นที่นำเสนอ โดยหนังสือพิมพ์ว่ามีความแตกต่างในด้านปริมาณเช่นไร ระหว่างในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย และรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา โดยใช้ตารางบันทึกปริมาณของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ที่เสนอโดยหนังสือพิมพ์ในแต่ละประเด็น ทั้ง 7 ประเด็น ตามที่เสนอในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ โดยคิดเป็นคำร้อยละเพื่อเปรียบเทียบกันในช่วงสมัยรัฐบาล

3. วัตถุประสงค์ของการเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ ในแต่ละประเด็น ซึ่งแยกไปตามรูปแบบที่นำเสนอ เพื่อแสดงและแยกให้เห็นถึงทิศทางการนำเสนอว่าเป็นด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ให้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในแต่ละประเด็นตามที่ได้แบ่งไว้ในตารางบันทึกข้อมูล โดยคิดเป็นคำร้อยละ

4. วัตถุประสงค์ของแหล่งข้อมูล (แหล่งข่าว) อ้างอิงของข่าวที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ เปรียบเทียบกันให้เห็นความแตกต่างในภาพรวม ในการนำเสนอทิศทางด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง ระหว่างสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย และรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา โดยใช้ตารางบันทึกแหล่งข้อมูลของข่าวสารที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ และแยกให้เห็นการนำเสนอในแต่ละทิศทางตามที่ได้ออกแบบไว้

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของตารางบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ตลาดหลักทรัพย์ของหนังสือพิมพ์ ด้วยการที่ให้ผู้วิเคราะห์ร่วมอีกจำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของตลาดหลักทรัพย์ที่มีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานในด้านสื่อมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งต้องเป็นผู้สรุปประเด็นข่าวสำคัญของตลาดหลักทรัพย์ที่ตีพิมพ์แต่ละวัน (Clipping) เสนอต่อผู้บริหารเป็นผู้ร่วมวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่สุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบ รายชื่อฉบับละ 5 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นเท่ากับ 40 ตัวอย่าง จากนั้นให้ผู้ร่วมวิเคราะห์พิจารณาตามค่านิยามปฏิบัติการ แล้วนำผลการวิเคราะห์มาลงบันทึกในตารางบันทึกข้อมูลที่ได้ออกแบบไว้และ พิจารณาว่ามีความ เห็นที่สอดคล้อง และตรงกันในการลงบันทึกจำนวนกี่ครั้ง แล้วนำผลการลงบันทึกมาหาค่าความเชื่อมั่น ตามสูตรของ Holsti

สูตรความเชื่อมั่น

$$R = \frac{3 (C_{1..2..3})}{C_1 + C_2 + C_3}$$

เมื่อ R หมายถึงค่าความเชื่อมั่น

$C_{1..2..3}$ หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ลงบันทึก 3 คน มีความเห็นตรงกัน

C_1, C_2, C_3 หมายถึง จำนวนครั้งที่ทั้งหมดที่ผู้ลงบันทึก 3 คน ทำการศึกษาจากการคำนวณสูตรนี้ค่าที่คำนวณได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงมีความเชื่อถือได้

ซึ่งหลังจากที่ได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแล้วปรากฏว่าผู้ร่วมวิเคราะห์ ทั้ง 3 คน วิเคราะห์ตรงกัน 37 ตัวอย่าง (ในกรณีที่การวิเคราะห์ตรงกัน 2 คน จากจำนวนทั้งหมด 3 คนนั้น ผู้วิจัยจะนับว่าวิเคราะห์ตรงกัน) นำมาแทนค่าสูตร ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} R &= \frac{3 (C_{1..2..3})}{C_1 + C_2 + C_3} \\ &= \frac{37}{40} \\ &= 0.925 \end{aligned}$$

ฉะนั้น จึงถือว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คำถามที่ 1

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปริมาณของเนื้อหา และทิศทางการเสนอข่าวเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ว่ามีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา ใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

คำถามที่ 2

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข่าวสารที่นำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์ โดยจำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ ว่ามีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์แตกต่างกันอย่างไร ระหว่างในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา ใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

คำถามที่ 3

เพื่อทราบถึงประเภทของแหล่งข้อมูล (แหล่งข่าว) อ้างอิง ที่หนังสือพิมพ์ได้เนื้อหาของข่าวเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์มานำเสนอว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา ใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย